

Brugfiguren in het secundair onderwijs: enkele reflecties vanuit kinderrechtenperspectief

Bruggen bouwen tussen school en gezin
Gent, 8 februari 2019

Bruno Vanobbergen
Kinderrechtencommissaris
@KRCommissaris

Opbouw van mijn verhaal

- Waarom doen we dit?
- Brugfiguren en kinderrechten. Of waarom ik zo enthousiast ben over dit project.
- Wat moeten we meenemen naar andere plekken?

“Het inzetten van
brugfiguren is een bewuste
sociaal politieke keuze”

Signalen uit Gent (2018)

- Nood aan een grotere sensitiviteit rond armoede en diversiteit:
 - Kinderen en jongeren met een migratieachtergrond worden vaker geconfronteerd met het watervaleffect.
 - Door het hoofddoekenverbod in sommige secundaire scholen, rest er voor meisjes met hoofddoeken maar een beperkte keuze aan studierichtingen.
 - Jongeren die definitief uitgesloten worden van school, krijgen vaak geen alternatief aanbod om hun studietraject verder te zetten.
 - Met ouders wordt vaak enkel in één richting gecommuniceerd en vaak alleen over slechte schoolresultaten.

Signalen uit Gent (2018)

- Onderwijs niet langer betaalbaar voor iedereen
 - In het secundair onderwijs is er geen maximumfactuur.
 - Scholen werken meer en meer samen met commerciële boekenfirma's die een agressief financieel beleid hanteren.
 - Jongeren zijn de dupe van onbetaalde facturen. Ze krijgen hun rapport pas na betaling van de factuur.
- “Sommige scholen, leerlingenbegeleiders en brugfiguren doen heel erg hun best om leerlingen aan boord te houden. Zij worden echter overbevraagd.”

Thomas

“We woonden in drie verschillende steden, dan weer in de eerste stad. Ik kwam toen in dezelfde school terug in het vijfde leerjaar. Ik kwam binnen in de klas en iedereen wist mijn naam nog.”

Shana

“Mijn eerste school was in Afrika, dan naar mijn tweede school toen we in het asielcentrum verbleven, dan in nog een andere school toen we bij mijn papa woonden. Dan naar de school bij het vluchthuis en dan naar de school van nu. Ik moet elke keer opnieuw beginnen. En ik moet dan dingen leren die de anderen al kunnen.”

“Ik zag vandaag een post van een meisje die vroeg of ananas op een pizza hoorde en X zei ‘horen moslims in Europa? Zelfde vraag, zelfde antwoord’. Natuurlijk omdat ik moslima ben en ik het niet toelaat dat mensen mijn geloof zo respectloos behandelen ben ik in gesprek met hem gegaan. Natuurlijk begon hij weer te zeggen dat de Islam ons niets oplevert in Europa dan alleen maar aanslagen enzo. Kan ik hier eigenlijk iets aan doen?”

Uit: “Identiteit in aanslag”, Awel, 2018

Anahid schreef ons een brief, ze belde ons en we brachten haar een bezoek. Ze is bang, ze vraagt: Kan de politie me weghalen bij mijn oma en opa?

Anahid is 11, in Frankrijk geboren, maar woont al tien jaar in België. Haar mama is Armeense, heeft een verstandelijke beperking en verblijft al meer dan tien jaar zonder papieren in België. Haar grootouders zijn hier ook. Mét papieren. Zij dragen al tien jaar zorg voor Anahid en haar mama. Ze moet samen met haar mama het land uit. Naar Armenië. Een land waarvan ze de taal niet spreekt en de cultuur niet kent. Mee met een mama die niet voor zichzelf kan zorgen.

Signaal functie

- Vinger aan de pols van de buurt
 - Betaalbaar onderwijs
 - Goede, gezonde huisvesting
 - Veilige, kindvriendelijke buurt
 - Belang van sociale en professionele netwerken
- Vinger aan de pols van de samenleving
- School niet enkel als uitvoerende, maar ook als alerterende instantie

Brugfiguren en
kinderrechten?

DENK ERAAN DAT JE
HET LEVEN SCHRIJFT
MET ONUITWISBARE
INKT.

“Er wordt gebeld, er wordt de hele tijd gebeld. We nemen niet op. Er is niemand die ons kan vertellen wat wij willen horen. We hebben even geen woorden om ons te verdedigen, we weten even niet wie we zullen zijn.”

Uit: “Schaduwkind” van P.F. Thomése

Nancy Leysen

VOOR ALTIJD MIJN KIND

Eigen verhalen van ouders met
kinderen in pleegzorg

Pelckmans Pro

Dichtbij de pijn durven komen

- Belang van aandachtigheid en trouw: “Wie kan ik voor jou zijn?”
- Vertrekpunt ligt niet in een hulpvraag of probleem, maar bij “wat er voor de ander op het spel staat”
- Brugfiguren durven zich tonen in plaats van enkel van enkel een rol of functie te vervullen (“inschrijfbaarheid”).
- Belang van een verbrede opvatting van professionaliteit
- “Samen mens zijn”

Perspectieven op armoede

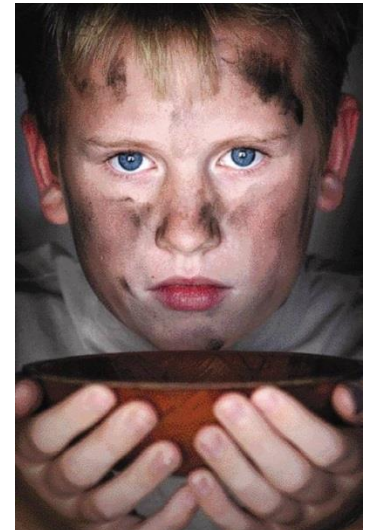
Analyse Baldwin Van Gorp (KUL) naar beeldvorming van kinderarmoede:

■ Frame **'de slechte ouder'**

- Armoede als een mentaliteitsprobleem
- Ouder in armoede als slecht rolmodel

■ Frame **'het onschuldige slachtoffer'**

- Kind moet gered worden
- Medelijden

Perspectieven op armoede

Analyse Baldwin Van Gorp (KUL) :

■ Counterframe **'het réveil'**

- Wake-up call aan samenleving
- Oproep tot solidariteit o.b.v. fundamentele waarden

'Ik voelde de drang om een engagement op te nemen.'

■ Counterframe **'de kiem'**

- Focus op potentieel, capaciteiten
- Ingrijpen op omgeving

Verbreden: tekort versus verschil

■ Leerlingen motiveren door:

- Hen goed te informeren en hen perspectief te bieden
- Hen actief te betrekken in de zoektocht naar wat hen helpt en ondersteunt

■ Leerkrachten motiveren door:

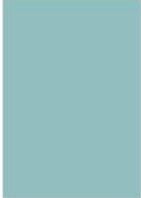

- De school als verantwoordelijk voor de zorg te zien (en niet alleen de individuele leerkracht)
- De actuele handelingsverlegenheid te durven bevragen

■ Ouders motiveren door:

- Tijd te nemen om hen goed te informeren
- Hen te betrekken in de zoektocht naar nieuwe, creatieve communicatievormen

**Wat nemen we
mee naar andere
plekken?**

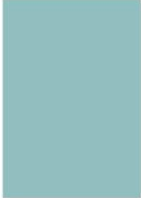

Mijn dochter heeft een **motorische handicap**. Ze volgde de richting Latijn-Grieks. Vorig schooljaar heeft de directie geweigerd dat ze deelnam aan de **zesdejaarsreis** en de parascolaire activiteiten, ondanks dat we voorstelden om begeleiding te voorzien. Dit heeft onze dochter zo gekwetst dat ze besloot om de school te verlaten haar diploma te behalen via de centrale examencommissie. Omdat haar richting daar niet in het aanbod zit heeft ze gekozen voor Latijn-wiskunde. Ze heeft nu haar diploma en zit nu aan de universiteit. We hebben maanden gepoogd te onderhandelen met de school en later ook met een advocaat, zonder succes.

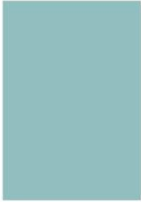
Geen boerkini's gewenst

Moslimmeisjes van onze school konden tot oktober in boerkini gaan zwemmen tijdens het middaguurtje voor vrouwen in het stedelijk zwembad. Voor sommige meisjes was dat een manier om hun eindtermen voor zwemmen te halen. Eerder probeerden ze met de groep mee te gaan zwemmen in een ander zwembad, maar daar werden ze geweigerd vanwege hun boerkini. Dat privézwembad motiveerde het boerkiniverbod op basis van hygiëne, duurzaamheid (een boerkini zou meer water absorberen) en het argument dat andere klanten er aanstoot aan zouden nemen.

Momenteel is het stedelijk zwembad gesloten en kunnen de schoolmeisjes nergens meer gaan zwemmen.

“Integrale zorg en ondersteuning aanbieden aan gezinnen vraagt soms meer dan alleen maar het hulpaanbod van de integrale jeugdhulp. Samenwerking tussen alle zorgaanbieders kan in het belang van het kind de hulp versterken.”

(Jaarverslag Kinderrechtencommissariaat 2016-2017)

